

volmaakt tevreden zou wezen als ze hier en daar maar wat sleet. Wat haar weerhield om nog naar Muyden te gaan scheen minder haar vermoedheid, die toch wel zeer groot moet zijn geweest, dan de overweging, dat ze anders een bepaalde bus nog kon halen.

Ik keek in haar korf, die nog altijd tamelijk gevuld was, al had ze dan ook van den ochtend af geloopen. De stukjes wit band, de klosjes en spelden, de karnemelks juffertjes, alles wat een boerin zoo door-den-dag noodig kan hebben, lag er proper en geordend. En heel bescheiden, als terloops, vroeg ze of ik niets noodig had?

Ach . . . ik neem zoo dikwijls geen tasche mee, en dus ook geen beurs. Ik had niets in mijn hand dan mijn tramkaart. Ik liet haar die eerlijk zien, en zei hoe âkelig het me speelt.

En toen had ze zoo waar nog een goed, vriendelijk gezicht en een monter woordje voor mij! Ze zei: „Nou, dan weer es op 'n andere keer.”

Dat gebeurt natuurlijk nooit. Wanneer zal ik ooit op 't Toepad, of waar ook, de oude koopvrouw weer tegenkomen? Die „andere keer” valt te schrappen. Maar dat het beleefde zinnetje haar zoo vóór op de lippen lag, bewees genoeg voor de vele „botjes”, die ze in haar dagen ving. Hoe dikwijls ze op een boerderij met een „niets noodig” werd afgescheept! Om dan even opgewekt en welwillend te antwoorden: „Nou, dan maar weer es op 'n andere keer.”

. . . Of die oude koopvrouw een Christin was? Ik weet het niet, ik heb maar zoo kort met haar gepraat. Zij ging den dijk weer op en ik liep het paadje terug.

Maar als een mensch uit niets zóó zeer als uit het geloof de kracht put om blijmoedig en tevreden te zijn, bescheiden en vriendelijk, rustig bij teleurstelling, 't zij groot of klein — dan houd ik 't haast voor zeker. . .

HENDRIKA KUYPER-VAN OORDT

HET ARENDSJONG

TWINTIG MAART 1811.

Voor het paleis der Tuilerieën te Parijs staat een groote menigte bijeen en op aller gezicht is spanning te lezen. Geen wonder, want men wacht op de aankondiging, dat in dat schitterende paleis een keizerskind geboren is. . . . Straks zal het kanon dreunen en aan Parijs verkondigen, of het een prins is of een prinses. Als het een prins is, zal de groote keizer — dat weten zij allen, die daar wachten — buitengewoon gelukkig zijn, want hoe heeft hij naar een opvolger verlangd! Heeft hij Josefine, die hem geen kind vermocht te schenken, niet verstooten daarom. Zeker, het is waar, zij nam het niet nauw met de huwelijksvrouw en hij had haar toch zoo liefgehad. Nu is dat alles anders: Josefine is weg en in het paleis woont een Oostenrijksche keizersdochter als gemalin van den grooten keizer. Zal zij nu den machtige een troonopvolger schenken? Dat is de vraag, die allen vervult, die allen in spanning houdt. . .

En dan begint daar opeens het kanon te dreunen en allen luisteren in opperste spanning toe. Ieder telt; nauwkeurig telt men, want ieder wil ook de eerste zijn, die het weet. En als dan eindelijk het een-en-twintigste schot weggedreund is over de Seinestad, dan is de spanning schier niet meer te dragen. . . Zal het nu verder gaan, zullen er nog meer schoten weerklinken?

En ja, daar dreunt het twee-en-twintigste en nu gaan de hoeden de lucht in. Oude veteranen, die met Na-

poleon in zware veldslagen zijn geweest, zij schamen zich hun tranen niet, nu er een arendsjong geboren is, nu de dynastie van den Corsicaan, hun verafgoden veldheer, gevestigd blijkt te zijn. . . Frankrijks roem blijft bestaan, ook als eenmaal de adelaarsoogen van den veroveraar gesloten zullen zijn voor eeuwig. . . Zoo denkt men, zoo juicht men. Er is een keizerszoon geboren en van louter vreugde omhelst men elkaar.

En achter de ramen van het groote paleis staart een eenzaam man naar de juichende volksmenigte en tranen stroomen over de wangen van hem, dien men nooit ontroerd heeft gezien. . .

Het prinsje groeit voorspoedig op en de keizer is dol op zijn zontje. Onder de oude houwdegens, die hem vergezeld hebben op zijn krijgstochten, heeft hij enkele vrienden en tot hen spreekt hij graag over het kind. Want hij is er trotsch op en hij heeft er heel zijn hoop op gevestigd. Dit kind zal later Frankrijks keizer zijn, als hij zelf er niet meer zijn zal. En het zal goed worden opgevoed.

Napoleon zelf geeft niet veel om godsdienst. Maar nu het zijn zoon raakt, stelt hij toch prijs op een godsdienstige opvoeding. Met zorg kiest hij een opvoedster voor het blonde, aanvallige kind en die verzorgster vindt hij in de markiezin de Montesquiou, een vrome vrouw, die het kind al vroeg de gebeden leert. De keizer mag haar graag met zijn zontje bezig zien en als ze het kind 's avonds naar zijn bedje brengt, is de vader vaak in de nabijheid, om te zien hoe zijn lieveling wordt onder gestopt. Daar is waarliks iets vredigs in Napoleon, als hij met zijn zoon bezig is. . . Maar als hij een keer het teere stemmetje van den kleine hoort stamelen: „Lieve Heer, zongt er toch voor, dat Vader ons spoedig den vrede schenkt,” dan haalt hij de schouders op en verdwijnt. . .

Maar aan dat alles komt een eind, want Napoleons gelukster gaat onder. Zij, die vroeger zijn vrienden zijn geweest, zij het gedwongen, keeren zich tegen hem en zijn eigen schoonvader is daaronder. Ja, de toestand wordt wel anders, want de man, die hem indertijd den wenk liet geven, en dat uit politieke berekening, dat de hand zijner dochter niet geweigerd zou worden aan den keizer der Franschen, dien hij, het hoofd der oude dynastie, in zijn hart verfoeit, keert zich nu tegen zijn schoonzoon en is met de anderen erop uit, om hem ten val te brengen. . .

Op een Zondagmorgen in de Januarimaand van 1814 is er een vreemd gezelschap in de Tuilerieën. Daar staan eenige honderden officieren en Napoleon deelt hun mede, dat hij zich aan het hoofd der troepen wil stellen. En wijzend op vrouw en zontje, beveelt hij deze twee boven alle schepselen geliefde wezens aan hun trouwe hoede aan. Ik weet, dat ge trouw zult zijn, zegt hij, — de rijen langs schrijdende, met zijn blonden zoon op de armen. En de ruwe krijgers van zoo menigen veldslag kunnen hun tranen niet weerhouden, nu ze hun keizer daar met zijn liefste bezit op de armen zien, terwijl hij vol vertrouwen hen aanstaart. . . Zij zullen het kind beschermen, dat zweren zij. . .

Maar Napoleons ster is aan het ondergaan en niets kan het onheil meer keeren. Voelt hij het, de eenzame man, die daar in zijn werkkabinet zit? Zijn trouwe krijgsmakkers zijn heen en hij zit daar. . . voor het laatst? Er is weemoed in zijn blik, als hij neerziet op zijn zontje, dat daar speelt aan zijn voet. Voelt hij, dat het afscheid, dat in het holle van den nacht zal worden genomen van dit onwetend knaapje, een afscheid is voor het leven?

We weten het niet, maar in elk geval begrijpen we, dat de keizer somber te moede is.

En waarlijk, lang duurt het niet meer, of hij zit op het eiland Elba...

En waar is het kind, de kleine koning van Rome, zooals de titel van het arendsjong luidt? Waar bevindt zich de knaap?

De moeder... och, daar praten we liever niet over. Zij troost zich gemakkelijk, de Oostenrijksche prinses, die misschien in haar hart het huwelijk met den „parvenu van Corsica” wel verfoeid heeft. Zij laat zich door haar vader heel gemakkelijk hertogin van Parma maken in stede van een beroep op dezen te doen, zich bij den gevallen keizer te mogen voegen. Ze schrijft haar man niet eens meer en ze vergeet hem geheel, als men den knappen generaal Neipperg aan haar hofhouding toevoegt, dit alles op instigatie van den gewetenloozen staatsman Metternich, den man, die Napoleon haat. Neen, aan haar verspillen we geen woorden meer.

Maar haar zontje, de koning van Rome, wat is er van hem geworden?

De overwinnaars zijn wreed, want men gunt den vader zijn kind niet eens. Men zal hem zelf wel opvoeden en men zal een Oostenrijkschen prins van hem maken. Hertog van Reichstadt wordt zijn titel en naarmate het kind ouder wordt, neemt men het al zijn Fransche verzorgers af. Het eerst moet „Maman Quiou” weg en het is hartverscheurend de smart van het knaapje te zien, als deze vrouw voor altijd afscheid van hem neemt. Later volgen ook de anderen en voortaan is er dan niemand meer, om hem te vertellen van de groote daden zijns vaders. Die vader is voor hem dood en niemand zal ooit over hem spreken dan in duistere bewoordingen. Zelfs de leerboeken worden erop inge-

Het Arendsjong achter de tralies van Schönbrunn.

richt. De atlassen van den prins zien er heel anders uit dan de atlassen van andere kinderen, want hij mocht anders eens merken, welk een man zijn vader is geweest.

En toch, hoe afgezonderd men den knaap houdt in zijn kooi — ja waarlijk: kooi, want men laat hem met zijn verzorgers op Schönbrunn wonen en slechts een klein deel van het jaar vertoeft daar het keizerlijk gezin — toch verneemt hij nog wel eens iets over zijn vader. Niet van zijn leermeesters, waaronder Metternich wel de voornaamste is, maar van vreemdelingen, die nog weleens tot hem weten door te dringen, ondanks de scherpe bewaking. En van hen verneemt hij eerst recht, dat hij een adelaarsjong is en hoe het komt, dat hij zoo'n voorliefde heeft om met soldaatjes te spelen. Van hen ook hoort hij, dat vader op St. Helena gevangen zit en later, dat hij gestorven is, altijd verlangend naar zijn kind. En van dien tijd af sluiten zich de lippen zoo echt stroef in dit doodsbleeke gezicht en kunnen de oogen, die meestal droomerig staan, soms zoo onheilspellend schitteren. Hij heeft het verschrikkelijke spel dóór, dat men met hem speelt, met den gekooiden kleinen adelaar, die zich niet verweren kan en maar moet hopen op later. Geen enkel mensch kan hij zijn vriend noemen en zelfs zijn grootvader is niet tegen hem als tegen een kleinzoon. Hij begrijpt het: men vergeeft hem niet, dat hij een zoon is van den man, dien men vreesde en haatte, maar dien men niet verachten dorst, omdat hij, met al zijn zonden, meer waard was dan al die zwakke vorsten. Welnu, als men hem dan slechts duldt en niet wil liefhebben, dan zal hij ook niet meer geven dan wat kille beleefdheid en zijn geest zal zijn met den man, die zijn vader was en van wien hij zich, als iets, dat heel ver is, nog altijd wel enkele dingen uit de kinderjaren herinnert, lieve dingen allemaal....

De wandelaars te Weenen, die in die jaren des avonds weleens opkijken naar de donkere muren van Schönbrunn,

De hertog van Reichstadt, gestorven op 21-jarigen leeftijd.

zien dikwijls een flauw lichtje achter een der ramen . . . Het is de lamp van den jongen Napoleon, die daar studeert en lijdt. Vooral lijdt, want wat men aan het Oostenrijksche hof met dit leven doet, is niets anders dan een langzaam vermoorden.

Hij is dan ook niet oud geworden, deze keizerszoon. Op 22 Juli 1832 eindigt dit martelaarsleven en door een kier van de deur kijkt Metternich naar dit moeilijk sterven. Zorg en verdriet scheppen een gunstigen voedingsbodem voor de tuberculose. Zoo doofde een leven uit, dat eigenlijk nooit anders dan slechts zwak geflikkerd had, de eerste kinderjaren dan uitgezonderd. . . Kort daarna werd de doode bijgezet in den grafkelder der Capucijner monniken, waar hij thans nog rust tusschen den grootvader, die gedoogde, dat de gewetenlooze staatslieden dit jonge leven vermoorden, doch in de laatste jaren zijn kleinzoon liefgekegen had, zoodat hij bij zijn dood uitbrak in weenen, en de moeder, die nooit belangstelling voor haar kind had getoond, althans die belangstelling niet daadwerkelijk toonde door voor zijn rechten te strijden. . . Een vreugdeloos leven was weggeslopen, vreugdeloos en kleurloos. . . Een arendsjong was omgekomen in zijn kooi, een arendsjong, dat nooit de vrijheid gekend had. . .

Q. A. DE R.

„WEES EEN ZEGEN”

DIT WAREN DE WOORDEN, WAARMEDE Ds van Lelyveld de bemanning toesprak bij het vertrek van het hospitaalschip „De Hoop.” Als gasten waren enkele leden en bestuursleden der vereeniging, die dit Evangelisatie-werk behartigt, aan boord van genoemd schip, dat onlangs weer uitging tot het doen van kruistochten op de Noordzee.

Nadat de Voorzitter, Mr G. Vissering, een hartelijk woord van afscheid had gesproken, verliet het ranke, witte vaartuig, door motorkracht gedreven, de reede van Amsterdam.

Ik genoot van den tocht naar IJmuiden. Terwijl we de oevers van IJ en Noordzeekanaal voorbijtrokken, werd ik geboeid door de jeugdherinneringen, die deze streek voor mij heeft.

Inmiddels werd het schip inwendig bezichtigd, en trof mij haar keurige afwerking en uitrusting. Beneden een ruime kajuit, met acht kooien, bestemd voor hospitaal. De noodige instrumenten zijn aanwezig, de apotheek is rijk voorzien; daarnevens zijn er de noodige kajuiten voor predikant, dokter, verpleger, kapitein en 9-koppige bemanning.

De vriendelijke gastvrijheid ter nadere kennismaking liet niets te wenschen over.

Door toevallige omstandigheden werd ik in de gelegenheid gesteld, IJmuiden mede uit te varen, en zoodra wij de haven verlaten hadden, maakten wij kennis met de golvende deining, die zoo eigenaardig aanvoelt. De zeilen werden bijgezet op deze zoogenaamde tweemast schoener, en het mooi gelijnde schip doorkliefde de golven; soms hoog opgenomen, dan zich als het ware herstellende: een strijd tusschen water en vaartuig. De noordenwind deed de zeilen strak staan, en het touwwerk bond den strijd aan om te behouden wat het vasthield, terwijl de bemanning met welgevallen rondzag, of hier of daar iets haperde, met voldoening genietende, zich voelende in hun element, vol blijde verwachting. . .

Ik, met mijn minder vaste „zeebeenen”, vond het intusschen veiliger, me op een ruststoel neer te vleien, turende aan bakboordzijde naar de aanrollende golven. Aan stuurboordzijde gleden de door zon beplekte duinen mijn oog voorbij, soms sterk afteekend tegen de grillige lucht, het geheel afgewisseld door in elkaar vloeiende huizen-complexen, waaruit Wijk-, Egmond-, en Bergen aan Zee zijn samengesteld.

Het zeilen klinkt den liefhebber als muziek in de ooren; een harmonisch geheel van geluiden, waardoor men zelfs met gesloten oogen voelt, dat men zich voortbeweegt, verder, steeds verder, naar het doel toe. . .

En dat doel werd 's avonds bereikt; eenige mijlen uit de kust van den Helder.

Het gesproken woord door dokter en predikant, alsmede het gezang van de bemanning, werden het luchtruim ingestooten, om in uw huiskamer te worden ontvangen, als gij tenminste ingesteld hadt op de N. C. R. V., die, naar ik meen, haar eerste experiment was van zee uit, — mede mogelijk gemaakt door de Maatschappij Radio Holland.

Toen heeft men kunnen beluisteren het: „Wees een zegen.”

De visscher op zijn lange zwerftochten over zee, overvallen door een ongeval, een ziekte, kan op zee hulp ontvangen van „De Hoop.” Welk een uitkomst; welk een weldaad! Wel is waar is hij dan gescheiden van zijn kameraden, doch hij leeft in de overtuiging, in hulpvaardige handen te zijn gevallen en een uitstekende verpleging te zullen genieten.

De visscher, weken achtereen verstoken van een godsdienstige samenkomst, kan door het Hospitaal-kerkschip genieten van een leerrijke rede, van een woord van vertroosting en bemoediging, van het gebed van den predikant.

Honderden hebben hiervan dankbaar gebruik gemaakt, en toonden hun groote ingenomenheid met het goed-uitgeruste, drijvende lazaret, dat sedert 34 jaren zijn zegenrijk werk onder visschers en zeelieden verricht. En dat, ver van huis en haard, zich verlaten gevoelende op de wijde wateren. Terwijl men weet, dat „De Hoop” ijverig er naar zoekt, zoowel lichamelijk als geestelijk hulp te verlenen. Ja, dat is een zegen: een zegen van Gods liefdewerk; een zegen voor degenen, die hun krachten daaraan geven; een zegen voor hen, die „De Hoop” daartoe in staat stellen; een zegen voor u, lezer, wanneer gij iets afzondert voor dezen zoo noodigen arbeid. Want gezegend wordt hij, die handelt naar het woord: „Wees een zegen.”

A. W. DE C.

Godsdienstoefening aan boord van „De Hoop.”